

ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ХАРЧУВАННЯ ТА ТОРГІВЛІ

Н. Г. Ушакова

І. І. Помінова

ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Методичні вказівки до семінарсько-практичних занять

Харків
МОНОГРАФ
2020

Глобальна економіка : методичні вказівки до семінарсько-практичних занять
/ Н. Г. Ушакова, І. І. Помінова, укладачі. – Х. : МОНОГРАФ, 2020. – 36 с.

Укладачі: Н. Г. Ушакова, І. І. Помінова

Рецензент: д-р екон. наук, проф. Н. Л. Савицька

Кафедра міжнародної економіки та економічної теорії

Схвалено науково-методичною комісією ННІЕФ ХДУХТ
Протокол від 06 лютого 2020 р. № 1

Схвалено вченою радою ХДУХТ
Протокол від 19 лютого 2020 р. № 9

Схвалено редакційно-видавничою радою ХДУХТ
Протокол від 18 лютого 2020 р. № 14

© Ушакова Н. Г., Помінова І. І.,
укладачі, 2020

© Харківський державний університет
харчування та торгівлі, 2020

ЗМІСТ

Вступ	4
Тематичний план дисципліни	5
Практичне заняття №1	6
Практичне заняття №2	9
Практичне заняття №3	12
Практичне заняття №4	15
Практичне заняття №5	20
Практичне заняття №6	25
Практичне заняття №7	28
Практичне заняття №8	31
Приклади тестових завдань для підготовки до іспиту	34

ВСТУП

Основною тенденцією світового господарського розвитку є глобалізація в різних сферах. Починаючи з 1980-х рр. відбувався перехід від попереднього типу економіки, для якого було характерним домінування національних економічних інтересів (з законодавчими та політичними рамками, властивими кожній окремій державі), до іншого типу – глобальної економіки, яка характеризується надзвичайно високим рівнем взаємозв'язків і взаємозалежності національних господарських систем.

Новий етап і економічний розвиток світу пов'язаний з потужними інтеграційними процесами, які створюють далеко не найсприятливіші для прийняття глобальних рішень міжнародні умови. Вся світова економіка пронизана регіональними інтеграційними групами, торгово-економічними блоками, альянсами і союзами, спеціальними економічними, торговельними, митними, офшорними і іншими зонами і блоками. За таких умов виникає необхідність розуміння природи, передумов факторів становлення глобальної економіки, закономірностей сучасної корпоратизації бізнесу, генезису глобальної економічної інтеграції, форм і механізмів глобального ринку, соціалізації глобальної економіки, напрямів та перспектив інтеграції України в глобальний економічний простір тощо.

Дослідження та вивчення усіх зазначених, а також інших важливих для розуміння особливостей глобалізації економіки, аспектів покладено в основу вивчення курсу «Глобальна економіка».

Основна мета методичних рекомендацій – допомога в підготовці до семінарських занять з метою формування розуміння студентами факторів становлення та механізмів функціонування глобальної економіки, засвоєнні знань щодо теоретичних положень та практичних засад розвитку глобальної економічної системи.

Методичні рекомендації містять тематичний план вивчення дисципліни, зміст практичних занять (мета, завдання, анотацію теми, контрольні питання та питання для обговорення, евристичні завдання для перевірки знань, тематику рефератів і літературу для вивчення відповідної теми), приклади тестових завдань для підготовки до іспиту.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

<i>Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ГЛОБАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ</i>	
Тема 1	Економічна природа глобальних трансформацій
Тема 2	Становлення глобальної економіки
Тема 3	Регулятивні інститути глобальної економіки
Тема 4	Політекономія глобального економічного циклу
Тема 5	Процеси регіоналізації в глобальній економіці
<i>Розділ 2. СУЧАСНІ ПАРАМЕТРИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ</i>	
Тема 6	Механізми функціонування глобальних ринків
Тема 7	Конкурентне лідерство глобальних корпорацій
Тема 8	Технологічний ресурс глобального економічного розвитку
Тема 9	Людський ресурс глобальної економіки
Тема 10	Глобальний контекст розвитку української економіки

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ГЛОБАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1

за темою № 1:

«Економічна природа глобальних трансформацій»

(2 год)

Мета: дослідити економічну природу та виявити сутність сучасних глобальних трансформацій.

Завдання:

- з'ясувати особливості феномену «глобалізація»;
- дослідити та охарактеризувати фактори глобальних трансформацій;
- оцінити ступінь глобалізованості країн з різними рівнем соціально-економічного розвитку;
- проаналізувати сучасні імперативи глобалізаційних процесів та виявити форми проявів ключових суперечностей глобального розвитку.

Компетенції: здатність до аналізу і синтезу інформації, навички оволодіння інформацією, здатність застосовувати знання на практиці, виокремлення особливостей та тенденцій сучасного етапу становлення глобальної економіки, здатність до аналізу новітніх тенденцій глобального розвитку та форм їх прояву.

Анотація теми

Предмет, методологія та інструменти дослідження «Глобальної економіки» як науки. Генезис поняття «глобалізація». Глобалізація в системі понять міжнародної економіки: сутність, природа та сукупність трактувань. Глобалістика як наука, етапи її розвитку Концепції глобалізації та їх еволюція. Методологія основних шкіл сучасної глобалістики: еколого-економічної, глобальної екології, економічної соціології та інші. Концепція «Межі зростання», яка лежить в основі тематики доповідей Римського клубу (1968р.). Концепція «Сталого розвитку» Л. Брауна (Інститут всесвітніх спостережень (Вашингтон, США). Школа універсального еволюціонізму в глобалістиці Н. Мойсеева. Школа контрольованого глобального розвитку Д. Гвішиані.

Глобальна економіка, її визначення та структура. Критерії рівня глобалізованості національних економік. Чинники та передумови глобалізації. Джерела глобалізації. Структуризація глобалізаційного процесу. Ключові ознаки глобалізації. Позитивні та негативні наслідки сучасної глобалізації. Характеристика основних проблем глобалізації: причина, наслідки. Групи глобальних проблем. Наукова диференціація проблем, їх ранжування, а також встановлення взаємозв'язку і взаємовпливу в динаміці.

Глобальні трансформації та їх теоретичне відображення. Частковий і системний характер глобальних трансформацій. Фактори глобальних трансформацій: науково-технічний прогрес і постіндустріалізм, розширення сфери діяльності міжнародних організацій, лібералізація міжнародних економічних зв'язків, транснаціоналізація, регіональна інтеграція.

Контрольні питання

1. Розкрийте сутність і природу глобалізації.
2. Надайте хронологічну послідовність еволюції напрямків глобалізації.
3. Визначте типи та форми прояву глобалізації.
4. Визначте хронологію етапів розвитку та еволюції концепцій глобалізації.
5. Визначте передумови, позитивні та негативні наслідки сучасної глобалізації.
6. Надайте характеристику основних глобальних проблем.
7. Розкрийте зміст сучасних ідеологічних концепцій формування глобальних стратегій.

Питання для обговорення

1. У чому різниця між поняттями: «глобалістика», «глобалізація» та «глобалізм»?
2. Які специфічні особливості мають сучасні глобальні трансформації?
3. Які існують позитивні та негативні сторони глобалізації?
4. Під впливом який істотних процесів відбувалося становлення глобалізації як явища?
5. Чи існує ідеологічна парадигма глобалізації?

Евристичні завдання

Дайте відповідь «вірно» чи «не вірно» на наступні запитання:

1. Уперше термін «глобалізація» з'явився в науковому обігу в 1983р., в статті Т. Левіта, опублікованій у журналі «Гарвард бізнес рев'ю»; ним він так назвав феномен злиття ринків окремих продуктів, що виробляли багатонаціональні корпорації.

2. Економічна інтеграція, на думку С.К. Бетяєва, є важливим процесом саме тому, що вона дала змогу поділити країни на три рівні. Перший рівень – це держави, які є постачальниками сировини та дешевої робочої сили для економіки країн першого рівня (тобто це сучасні колонії).

3. Досягнення школи «Сталого розвитку» полягає в результативних спробах моделювання світової економічної динаміки. При цьому брались п'ять взаємопов'язаних змінних величин: населення, капіталовкладення,

використання невідновлюваних ресурсів, забруднення навколишнього середовища, виробництво продовольства.

Темі рефератів

1. Особливості сучасного етапу глобалістики.
2. Базові концепції, які характеризують історичні рамки глобалізації.
3. Школи сучасної глобалістики.
4. Дихотомічна типологія «локальне / глобальне» у теоріях глобалістики.
5. Трактатування терміна «глобалізація» у дослідженнях вчених-глобалістів.
6. Дискурс віртуалізації у глобалістиці.

Література для вивчення теми

Основна

1. Глобальна економіка : курс лекцій /Т.В. Андросова, О.В. Кот, В.О. Козуб. – Електрон. дані. – Х.: ХДУХТ, 2017. – 233 с.
2. Глобальна економіка: навчальний посібник /Т.В. Шталь, Ю.Б. Доброскок, О.О. Тищенко, Н.В. Проскурніна, Ю.О. Світлична – Харків: Видавництво «Форт», 2016. – 358 с.
3. Глобальна економіка: навчальний посібник / О.В. Кот, О.А. Круглова, Л.Л. Носач, Л.О. Чернишова, К.Ю. Величко, О.І. Печенка. – Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2019. – 141 с.

Додаткова

1. Кирилов Ю. Є. Вплив процесів глобалізації на розвиток національних економік / Ю.Є. Кирилов // Ефективна економіка № 12, 2016 : [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5297>
2. Павлик О. В. Сутність глобалізації у податковому регулюванні економічного розвитку / О. В. Павлик // Ефективна економіка № 5, 2015 : [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4095>
3. Войтович Р.В. Глобальна інтеграція як нова форма суспільного розвитку / Р.В. Войтович // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://academy.gov.ua/ej/ej12/txts/10vrvfsr.pdf>
4. Шевченко О. В. Наукова думка про дослідження глобальних проблем людства / О. В.Шевченко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Випуск 134. 2018 : [Електронний ресурс] – Режим доступу: <file:///C:/Users/Suprem/Downloads/3363-12362-1-PB.pdf>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №2
за темою № 2:
«Становлення глобальної економіки»
(2 год)

Мета: проаналізувати закономірності функціонування глобальної економіки на різних етапах розвитку.

Завдання:

- з'ясувати характер взаємовідносин між основними учасниками глобальних трансформацій;
- ідентифікувати основні ресурси розвитку глобальної економіки;
- дослідити секторальну структуру глобальної економіки.

Компетенції: здатність до аналізу і синтезу інформації, навички володіння інформацією (уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних інформаційних джерел), здатність застосовувати знання на практиці, здатність до аналізу значення та ролі основних учасників глобальних процесів; здатність до аналізу сучасної диверсифікованої секторальної структури глобальної економіки.

Анотація теми

Сутність та особливості глобальної економіки. Історична еволюція глобальної економіки. Джерела конкурентоспроможності в глобальній економіці. Сучасні ідеологічні концепції формування глобальних стратегій та концепції розвитку глобальної економіки.

Картографія світу у новітньому геоекономічному просторі. Закономірності функціонування глобальної економіки. Зміна орієнтирів глобального розвитку. Сутність протиріччя як рушійної сили розвитку. Основні протиріччя глобальної економіки. Глобальні економічні суперечності. Парадоксальна природа глобальних трансформацій. Альтерглобалізм: передумови виникнення, сутність та форми. Течії альтерглобалізму. Значення альтерглобалізму для розвитку глобалізації.

Контрольні питання

1. Окресліть сутність та особливості глобальної економіки.
2. Визначте джерела конкурентоспроможності в глобальній економіці.
3. Які існують концепції розвитку глобальної економіки?
4. Дайте характеристику закономірностей функціонування глобальної економіки.
5. Як представлена картографія світу у новітньому геоекономічному просторі?

Питання для обговорення

1. Чи треба підприємствам, що діють на національному рівні, орієнтуватися на глобальне конкурентне середовище?
2. Як Ви вважаєте, глобалізація стає причиною більшої поляризації країн чи причиною вирівнювання умов економічної життєдіяльності у світовому масштабі?
3. Кінцевим результатом глобалізації, на Ваш погляд, стане: загальне підвищення добробуту у світі? зникнення фізичних кордонів між країнами? формування єдиного органу управління всіма національними економіками?
4. Які Ви знаєте показниками глобалізації: на мегарівні, макрорівні, мікрорівні?
5. Під впливом яких інтеграційних процесів відбувається формування «геоекономіки»?

Евристичні завдання

Дайте відповідь «вірно» чи «не вірно»

1. Головним чинником для досягнення успіху на шляху до глобальної інформаційної економіки є розподіл праці, заснований на розвитку й використанні високого рівня технологій на противагу попередній концепції, яка ґрунтується на примітивних і невисоких технологіях.
2. Протиріччя між розвиненими економіками й такими, що розвиваються, виступають на передній план, не поступаючись місцем конкурентній боротьбі між технологіями різного рівня.
3. Практика залучення іноземних інвесторів за рахунок надання їм короткострокових переваг, орієнтованих на використання дешевої сировини й робочої сили, поки зберігається у сучасній економіці.
4. Уряди багатьох держав периферії все більше припиняють пропонувати різноманітні пільги інвесторам і кредиторам з метою залучення прямих іноземних інвестицій, зокрема через створення вільних економічних зон. Ця практика залучення іноземних інвестицій стала загальноприйнятою серед держав, що розвиваються, і країн з перехідною економікою. Промислово розвинені країни, незважаючи на стабільне зміцнення глобальної інформаційної економіки, продовжують бути зацікавленими у використанні джерел недорогої сировини й дешевої робочої сили. Більшість компаній з розвинутих країн переводять свої виробничі потужності в країни, де значно менші вимоги до екологічних стандартів і набагато нижча вартість сировини й робочої сили. Подібну стратегію не можна розглядати як довгострокову, а швидше як таку, що розрахована на короткострокову вигоду у зв'язку з кон'юнктурою, що склалася.

Темі рефератів

1. Глобальна економіка як історичний соціально-економічний процес.

2. Принципи взаємодії національних економік із зовнішнім середовищем у глобальних умовах.
3. Постіндустріальна цивілізаційна модель як вища техногенна фаза світового розвитку.
4. Значення стратегії гео економічного простору для національних анклавів.
5. Питання пошуку нових підходів та моделей для прийняття довготермінових стратегічних рішень.
6. Новий інформаційний простір на глобальному рівні – «простір потоків».
7. Деформація фінансово-ринкових механізмів та інструментів: загрози для людства.
8. Суперечливості економічної та фінансової глобалізації.
9. Європейський неоекономічний симбіоз.
10. Сучасна трансформація урядових і державних органів.

Література для вивчення теми

Основна

1. Глобальна економіка : курс лекцій / Т.В. Андросова, О.В. Кот, В.О. Козуб. – Електрон. дані. – Х.: ХДУХТ, 2017. – 233 с.
2. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 1. Теоретичні засади глобальних досліджень : [Електронне видання] / В. В. Липов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 228 с.
3. Глобальна економіка: навчальний посібник / Т.В. Шталь, Ю.Б. Доброскок, О.О. Тищенко, Н.В. Проскурніна, Ю.О. Світлична – Харків: Видавництво «Форт», 2016. – 358 с.
4. Глобальна економіка: навчальний посібник / О.В. Кот, О.А. Круглова, Л.Л. Носач, Л.О. Чернишова, К.Ю. Величко, О.І. Печенка. – Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2019. – 141 с.

Додаткова

1. Кирилов Ю. Є. Вплив процесів глобалізації на розвиток національних економік. *Ефективна економіка* № 12, 2016. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5297>
2. Пахомова О.А. Сутність та закономірності розвитку глобальної економічної трансформації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. – URL : <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2015/14-2015/8.pdf>
3. Берггрен Н. Преимущества экономической свободы URL : http://www.freetheworld.com/papers/berggren_review.pdf.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №3

за темою № 3:

«Регулятивні інститути глобальної економіки»

(1 год)

Мета: дослідити особливості сучасної глобальної економічної політики

Завдання:

- дослідити сучасну систему координації економічної політики держав;
- охарактеризувати суб'єкти та об'єкти глобального управління;
- проаналізувати напрями та інститути реалізації глобальної економічної політики;
- дослідити роль глобальної економічної політики в гармонізації національних інтересів;

Компетенції: здатність до аналізу і синтезу інформації, навички володіння інформацією, здатність до формулювання основних принципів глобальної економічної політики; знання компетенцій регуляторних інститутів глобальної економіки.

Анотація теми

Об'єктивність формування глобальної системи регулювання світогосподарських відносин. Вестфальська система та еволюція глобальної системи регулювання. Чинники еволюції інститутів системи міжнародних відносин (політичні, економічні, глобальні). Еволюція регулюючої ролі держави в економіці за умов глобалізації. Сучасна система координації економічної політики держав: об'єкти, види, завдання. Державно-корпоративний глобалізм.

Інституціональна складова глобального регулювання. Поняття «міжнародний інститут» та характеристика його складових. Основні етапи розвитку та характеристика типології сучасної системи міжнародних організацій. Глобальні регуляторні інститути. Формування системи Об'єднаних Націй. Економічні структури ООН як регулятори міжнародних економічних відносин. Недоліки системи наднаціонального регулювання. Проблеми реформування міжнародних економічних організацій глобального рівня.

Основні напрями регулювання світової торгівлі. Система міжнародних організацій, що здійснює координацію і багатостороннє регулювання міждержавних торговельно-економічних відносин, та їх вплив на розвиток глобальної економіки. Завдання регулювання міжнародних фінансових відносин на сучасному етапі. Роль ключових міжнародні валютно-фінансових та кредитних інститутів у глобальній економіці. Міжнародні комерційні та некомерційні організації як провідник процесів глобалізації.

Контрольні питання

1. Об'єктивність формування глобальної системи регулювання світогосподарських відносин.
2. Проблеми глобальної регулювальної системи.
3. Трансформація місця та значення держави в управлінні розвитком економіки в умовах глобалізації.
4. Метакорпорації як характерні суб'єкти глобальної економіки та їхній вплив на розвиток сучасної глобальної економіки.
5. Інститут в умовах глобалізації. Глобальні регуляторні інститути.

Питання для обговорення

1. Чому існує необхідність ефективного управління складними міжнародними економічними комплексами?
2. Що впливає на інтенсивність розвитку міжнародної взаємодії країн у гуманітарних сферах людської активності?
3. Чому важливо вирівнювати та адаптувати до загальносвітових критеріїв побудови регулювальних механізмів базові параметри національних систем регулювання?
4. Як Ви поясните той факт, що останній час відбувається значне поширення транснаціональної злочинності?
5. Що в сучасних умовах впливає на значне зниження соціальної ефективності регулювальних механізмів?

Евристичні завдання

Дайте відповідь «вірно» чи «не вірно»

1. Глобальні корпорації пригнічують національне виробництво у відсталих країнах, нав'язуючи їм залежність від своєї продукції, витісняючи у такий спосіб з ринків національних виробників.
2. Проникаючи на національні ринки країн, що розвиваються, ТНК, перш за все, виконують соціальних завдань з передавання високих технологій, досвіду з менеджменту тощо.
3. Для регулювання та вирішення глобальних проблем людства міжнародне співтовариство створило систему міжнародних організацій, яка об'єднує їх понад чотири тисячі, 300 з яких – міждержавні.
4. Лібералізація торгівлі, яку забезпечує регулювальна система СОТ, сприяє поширенню глобалізації.

Теми рефератів

1. Посилення залежності регіональних та національних ринків від силових центрів глобалізму.
2. Сучасні загрози системи міжнародної безпеки.
3. Зміна балансу сил у сучасному міжнародному середовищі.
4. Шлях удосконалення світових та регіональних механізмів реагування і взаємодії.
5. Еволюція формування системи глобального економічного регулювання.
6. Система міжнародних організацій з регулювання світової торгівлі.

Література для вивчення теми

Основна

1. Глобальна економіка : курс лекцій / Т.В. Андросова, О.В. Кот, В.О. Козуб. – Електрон. дані. – Х.: ХДУХТ, 2017. – 233 с.
2. Транснаціональні корпорації: навчальний посібник / І.О. Давидова, К.Ю. Величко, О.І. Печенка – Харків: Видавництво «Форт», 2018. – 175 с.
3. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 1. Теоретичні засади глобальних досліджень : [Електронне видання] / В. В. Липов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 228 с.
4. Глобальна економіка: навчальний посібник / О.В. Кот, О.А. Круглова, Л.Л. Носач, Л.О. Чернишова, К.Ю. Величко, О.І. Печенка. – Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2019. – 141 с.

Додаткова

1. Петренко К. В., Савченко К. Ю. Особливості розвитку високотехнологічних японських ТНК в умовах глобалізації. *БІЗНЕС ІНФОРМ* №3. 2020. С. 40 – 45.
2. Носач І. В., Старчик Н. В., Лебедева Д. О. Економічна конкуренція в умовах глобального інформаційного капіталізму. *БІЗНЕС ІНФОРМ* №10. 2018. С. 32 – 38.
3. Башнянин Г.І. Ковтун О.І., Куцик П.О. Механізми діяльності та стратегії розвитку транснаціональних корпорацій як ключових акторів сучасної глобалізованої економіки. *Економіст*. №2. 2015. URL: C:/Users/Suprem/Downloads/econ_2015_2_5.pdf
4. Лимонова Е.М. Дослідження впливу ТНК на країни базування та приймаючі країни [Електронний ресурс] / Е.М. Лимонова, К.О. Воробйова // Європейський вектор економічного розвитку. 2014. - № 2(17). – С. 121-130. – Режим доступу: duer.edu/uploads/vidavnitstvol_4-15/10107.pdf.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №3

за темою № 4:

«Політекономія глобального економічного циклу»

(1 год)

Мета: дослідити природу економічного циклу та виокремити критерії його глобальної ідентифікації.

Завдання:

- проаналізувати об'єктивність економічного циклу;
- провести ретроспективний аналіз світових економічних криз;
- виявити причини та оцінити наслідки глобальної економічної кризи.

Компетенції: здатність до аналізу і синтезу інформації, навички володіння інформацією, здатність застосовувати знання на практиці, знати класифікацію економічних циклів та їх еволюцію, оцінити ефективність ключових важелів та інструментів антициклічного регулювання економіки, реалізованих різними країнами світу.

Анотація теми

Типи суспільств (доіндустріальне, індустріальне, постіндустріальне). Еволюція розвитку національного господарства залежно від типу суспільства та продуктивних сил. Порівняльна характеристика розвитку національного господарства за типами суспільств.

Фази та етапи розвитку світової економічної системи. Властивості розвитку національного господарства. Циклічність розвитку економічної системи: теорія та види. Характеристика економічних циклів за тривалістю.

Моделі розвитку національних економічних систем та їх класифікація відповідно до теорії моделювання та управління. Модель сталого розвитку. Секторальна модель розвитку. Розподіл видів економічної діяльності за секторами економічної системи. Факторна модель розвитку.

Контрольні питання

1. Охарактеризуйте типи суспільств (доіндустріальне, індустріальне, постіндустріальне).
2. Визначте фази та етапи розвитку економічної системи.
3. Зазначте особливості циклічності та циклів розвитку економічної системи: теорія та види.
4. Окресліть моделі розвитку національних економічних систем та їхня класифікація.
5. Визначте особливості моделі сталого розвитку, секторної моделі розвитку та факторної моделі розвитку.

Питання для обговорення

1. Взаємозв'язок різних історичних періодів і різних типів суспільств.
2. Чому глобалізація інтенсифікує процеси скорочення промислового виробництва?
3. Прояви економічних циклів в суспільстві.
4. Зміна стадії розвитку суспільства.
5. Інформаційне суспільство: виникнення та особливості.
6. Вплив постіндустріальної трансформації на структуру національного господарства.

Евристичні завдання

Дайте відповідь «вірно» чи «не вірно»

1. На початку індустріалізації 80% населення було зайнято у сільському господарстві, 10% - в обробних виробничих галузях (промисловості та будівництві) і 10% - у секторі послуг. У ході індустріалізації зростає частка зайнятих у вторинному секторі за зменшення частки первинного. Зростання відбувається доти, доки не сягне приблизно 50% загальної чисельності зайнятого населення.
2. Домінуючи над виробничою і фінансовою сферами, інформаційна сфера визначає їх характер.
3. Глобалізація інтенсифікує процеси збільшення промислового виробництва у розвинутих країнах передусім через переміщення працеінтенсивних і часто малокваліфікованих виробництв у країни, що розвиваються.

Тематика рефератів

1. Теорія довгих хвиль в економіці.
2. Теорія трьох секторів економіки за К. Кларком.
3. Аналіз і теоретичне обґрунтування змін секторів у процесі розвитку економіки за Ж. Фурастьє та С. Кузнецем.
4. Модель розвитку економічної системи за секторами відповідно до тверджень В. Іноземцева та Д. Белла з узгодженням із ієрархією потреб (пірамідою) А. Маслоу.
5. Теоретичні моделі функціонування міжнародної економіки та міжнародної економічної взаємодії.
6. Взаємозв'язку між циклічним характером розвитку економіки і структурними змінами, що мають місце в сучасній економіці.
7. Класифікація моделей розвитку економічних систем.

Література для вивчення теми

Основна

1. Глобальна економіка : курс лекцій / Т.В. Андросова, О.В. Кот, В.О. Козуб. – Електрон. дані. – Х.: ХДУХТ, 2017. – 233 с.
2. Глобальна економіка: навчальний посібник / О.В. Кот, О.А. Круглова, Л.Л. Носач, Л.О. Чернишова, К.Ю. Величко, О.І. Печенка. – Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2019. – 141 с.
3. Ковтун О.І., Башнянин Г.І., Куцик П.О. Глобальна економіка: підручник. – Львів: Видавництво ЛКА, 2014. – 704 с.
4. Глобальна економіка: підручник /за заг. ред. Д. Лук'яненко, А. Поручник. – К. : КНЕУ, 2015. 588с.

Додаткова

1. Пелех О.Б. Циклічність економічного розвитку і структурні зміни в економіці. *Економіка та управління національним господарством*. URL: http://bses.in.ua/journals/2018/27_1_2018/19.pdf
2. Штулер І. Ю. Модифікація моделей розвитку національної економічної системи. *Актуальні проблеми економіки* №11(173), 2015. URL: file:///C:/Users/Suprem/Downloads/ape_2015_11_4.pdf
3. Едуардович С. С. Життєвий цикл соціально-економічних систем. *Маркетинг і менеджмент інновацій*, 2016, № 1. URL: <https://philarchive.org/archive/SARTLC-4>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №4

за темою № 5:

«Процеси регіоналізації в глобальній економіці»

(2 год)

Мета: дослідити сучасні тенденції регіоналізації та глобалізації економіки.

Завдання:

- проаналізувати сучасну диспозицію окремих регіонів на глобальній карті світу;
- виявити специфіку сучасних диспропорції глобального економічного розвитку;
- описати форми прояву сучасних асиметрій глобальної економіки;
- визначити специфіку різних інтеграційних об'єднань.

Компетенції: здатність до аналізу і синтезу інформації, навички володіння інформацією, здатність застосовувати знання на практиці, здатність до формулювання та обґрунтування власної точки зору щодо сучасної диспозиції окремих регіонів в глобальному економічному просторі; вміння виявляти основні диспропорції та асиметрії глобальної економіки.

Анотація теми

Взаємозв'язок та відмінності понять регіоналізація і глобалізація. Поняття «регіоналізм» та його види. Поняття «новий регіоналізм» та його представники. Недоліки нового регіоналізму.

Інтеграційні об'єднання в процесах глобалізації. Інтеграційні регіональні угруповання та консультаційні групи держав: Г-7, Г-20, Е7, ЄС, АТЕС, НАФТА, АСЕАН, МЕРКОСУР, Африканський Союз, Шанхайська організація співробітництва, Арктична рада.

Контрольні питання

1. Охарактеризуйте глобалізацію та регіоналізацію. Виділіть спільне та відмінне.
2. Розкрийте зміст поняття «регіоналізм» та визначте його види.
3. Що представляє собою «новий» регіоналізм та регіональний розвиток.
4. Визначте особливості розвитку інтеграційних регіональних угруповань: G-20, G-7, E-7, ЄС, АТЕС, НАФТА, АСЕАН, МЕРКОСУР, Африканський Союз, Шанхайська організація співробітництва, Арктична рада.

Питання для обговорення

1. Схожість процесів глобалізації та регіоналізації.
2. Основні причини появи концепції міжнародного регіоналізму.

3. Доцільність та перспективи втілення ідеї «нового регіоналізму».
4. Сучасні реалії підвищення ефективності економічного розвитку слаборозвинених регіонів.

Евристичні завдання

Дайте відповідь «вірно» чи «не вірно»

1. Регіоналізація, що передбачає встановлення пільгових режимів для країн учасниць регіональних об'єднань та дискримінаційних обмежень для інших держав, гальмує загальнопланетарне об'єднання всіх країн світу у єдину систему, що сприяє посиленню групової регіональної відособленості, виникненню нових протиріч і поглибленню конкуренції.

2. Більшість теорій регіонального розвитку заперечують регіональне зростання з ефективним державним управлінням.

3. Сучасний регіональний розвиток у межах Європейського Союзу пов'язаний із децентралізацією та деконцентрацією. Відцентрові процеси характерні для Німеччини, Франції, Іспанії, Італії, Австрії, Бельгії та інших країн ЄС.

Тематика рефератів

1. Регіоналізація, як своєрідний еволюційний крок до повної глобалізації.
2. Еволюція появи концепції міжнародного регіоналізму.
3. Політика регіонального розвитку Євросоюзу.
4. Виникнення нових диспропорцій між рівнями регіонального розвитку слаборозвинених та високорозвинених регіонів.

Література для вивчення теми

Основна

1. Глобальна економіка : курс лекцій / Т.В. Андросова, О.В. Кот, В.О. Козуб. – Електрон. дані. – Х.: ХДУХТ, 2017. – 233 с. 75
2. Лишилєнко В. І. Регіональна економіка : підручник [для студ. Вищ. навч. закл.] . – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 225 с.
3. Глобальна економіка: навчальний посібник / О.В. Кот, О.А. Круглова, Л.Л. Носач та ін. – Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2019. – 141 с.

Додаткова

1. Маковський С. О. «Регіон», «регіоналізм», «регіоналізація» в європейському контексті: у пошуку оптимальної наукової дефініції. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. Вип. 118. Ч.1. 2014. URL: <C:/Users/Suprem/Downloads/2287-8244-1-PB.pdf>

2. Константинов В. Ю. Еволюція поняття регіону у дослідженні міжнародних політичних регіонів. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. Вип. 132. 2017. URL: <file:///C:/Users/Suprem/Downloads/3175-11674-1-PB.pdf>

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНІ ПАРАМЕТРИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №5

за темою № 6:

«Механізми функціонування глобальних ринків»

(2 год)

Мета: розкрити сучасні особливості механізмів функціонування глобальних ринків.

Завдання:

- проаналізувати причини та фактори глобалізації товарних ринків;
- дослідити особливості формування глобального попиту на ринках товарів;
- розглянути нові послуги на глобальному ринку.

Компетенції: здатність до аналізу і синтезу інформації, навички оволодіння інформацією, здатність застосовувати знання на практиці, вміння виявляти фактори глобалізації товарних ринків, аналізувати сучасні тенденції розвитку глобальних ринків товарів та послуг, фінансового ринку та ринку праці.

Анотація теми

Глобальна економіка та «філософія світового виробництва». Фактори виробництва в глобальній економіці. Глобальна галузь. Глобалізація товарних ринків. Глобальна мережа.

Глобальний ринок товарів, його структура та тенденції розвитку. Глобальний ринок послуг, його структура та тенденції розвитку. Віртуальний ринок товарів та послуг, його вплив на розвиток глобальної економіки. Глобальний ринок капіталів та його сегменти. Тенденції інвестування в глобальній економіці. Фінансова глобалізація. Глобальні ринки робочої сили.

Контрольні питання

1. Визначте основний зміст процесу глобалізації товарних ринків.
2. Дайте характеристику глобального ринку капіталів та його сегментів
3. Окресліть особливості і тенденції фінансової глобалізації.
4. Визначте особливості функціонування глобальних ринків робочої сили.
5. У чому полягає зміст глобальної економіки та «філософії світового виробництва».

Питання для обговорення

1. Які якісні зміни глобалізації ринків і конкуренції відбуваються в умовах інформаційної епохи.
2. Наслідки захисту внутрішніх виробників і ринків від іноземних конкурентів.
3. Стимули для глобалізації ринків і конкуренції.
4. Використання можливостей глобалізації ринків транснаціональними компаніями.
5. Місія центральних банків на глобальних ринках.
6. Переваги та недоліки офшорного банківського бізнесу.
7. Асиметричний вплив фінансової глобалізації на глобальну економіку.
8. Сучасні зміни світового ринку праці.

Евристичні завдання

Дайте відповідь «вірно» чи «не вірно»

1. Діяльність міжнародних організацій, таких, як Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ), Світова торговельна організація (СОТ), спричинила зниження торговельних бар'єрів між країнами й відкриття доступу до міжнародних ринків.
2. Сьогодні компанія, що відкрила свій сайт в Інтернеті, одержує можливість продавати товари покупцям з іншого кінця світу з такою ж легкістю, як і споживачам, що проживають поблизу.
3. Міжнародна торгівля стає усе більше ліберальною, що сприяє зниженню конкуренція з боку іноземних виробників на внутрішніх ринках.
4. Глобалізація товарних ринків проявляється в тому, що міжнародна компанія розглядає проблему збуту продукції кінцевим споживачам з погляду всіх міжнародних каналів розподілу.

Тематика рефератів

1. Причини успіху нових, сфокусованих транснаціональних організацій.
2. Основні досягненням сучасних глобальних ринків.
3. Узгодження правил поведінки інвесторів, позичальників, емітентів та фінансових посередників на глобальних ринках.
4. Формування транснаціонального капіталу на світових фінансових ринках.
5. Загострення конкуренції у світовому та національному аспектах в умовах транснаціоналізації банківського капіталу.
6. Тенденція злиттів і поглинань у глобальному фінансовому секторі.
7. Функціонування офшорних фінансових центрів.

Література для вивчення теми

Основна

1. Глобальна економіка : курс лекцій / Т.В. Андросова, О.В. Кот, В.О. Козуб. – Електрон. дані. – Х.: ХДУХТ, 2017. – 233 с.
2. Глобальна економіка : навч. посіб. / за редакцією проф. С. І. Архієреєва. – Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2018. – 192 с. – укр. та англ. мовами.
3. Глобальна економіка: навчальний посібник / О.В. Кот, О.А. Круглова, Л.Л. Носач та ін. – Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2019. – 141 с.

Додаткова

1. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку : [монографія] / [П. Куцик, О. Ковтун, Г. Башнянин]. Львів : ЛКА, 2015. 594 с.
- 2.. Стукан І. Ю. Фінансова глобалізація: сутність, етапи та наслідки. *Європейські перспективи*. № 1. 2015. URL: C:/Users/Suprem/Downloads/evpe_2015_1_5.pdf
3. Онищенко С. Фінансова глобалізація як складний інтегрований об'єктивний процес. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2016. № 4 (8). С. 126–135. URL: http://journals.stu.cn.ua/problems_and_prospects_economics_management/article/view/97708/93056
4. Трифонова И. В. Роль транснациональных корпораций в глобализации мировой экономики. *Молодой ученый*. 2013. №9. С. 243-245. URL: <https://moluch.ru/archive/56/7687/>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №6

за темою № 7:

«Конкурентне лідерство глобальних корпорацій»

(1 год)

Мета: дослідити економічну природу глобального бізнесу та виявити особливості його сучасних організаційних форм

Завдання:

- проаналізувати причини та фактори глобалізації бізнесу;
- дослідити лідерські глобальні стратегії ТНК та їх практичну імплементацію;
- розглянути моделі інтеграції національних суб'єктів господарювання до транснаціональних структур.

Компетенції: здатність до аналізу і синтезу інформації, навички володіння інформацією, здатність застосовувати знання на практиці, вміння працювати у команді, вміння дослідити феномен глобального бізнесу, ідентифікувати пріоритетні стратегії розвитку глобальних корпоративних структур, аналізувати вплив функціонування глобального бізнесу на розвиток країн-реципієнтів.

Анотація теми

Лідерство країн у світовій економічній системі: тенденції змін за економічним потенціалом та якістю життя. Транзитивні країни в глобальній економіці. Глобальні міста, їх класифікація та тенденції розвитку.

Стратегія транснаціональних та мультинаціональних корпорацій. Позиція транснаціональних корпорацій у глобальній економіці.

Контрольні питання

1. У чому полягає лідерство країн у світовій економічній системі.
2. Визначте тенденції змін щодо лідерства країн за економічним потенціалом та за якістю життя.
3. Окресліть особливості розвитку транзитивних країн в глобальній економіці.
4. Що представляють собою глобальні міста.
5. Визначте позиції транснаціональних корпорацій у глобальній економіці.

Питання для обговорення

1. Можливість зміни глобальних лідерів за економічним розвитком у недалекому майбутньому.

2. Проблеми перехідних країн на шляху їхньої інтеграції до глобальної економіки.

3. Конкуренційні можливості розвитку транзитивних країн в умовах глобальної системи.

4. Основні індикатори глобального міста.

Евристичні завдання

Дайте відповідь «вірно» чи «не вірно»

1. Темпи зростання у країн, що розвиваються, є майже удвічі вищі, ніж у країн з розвинутою економікою.

2. Транзитивні країни є повноправними суб'єктами глобальної економіки оскільки знаходяться в умовах проведення радикальних реформ і шукають можливості віднайти своє місце у глобальній економіці.

Тематика рефератів

1. Стійкі провідні позиції у світі країн Великої сімки.

2. Глобальна боротьба за клієнтів банків на глобальному ринку.

3. Глобальні проблеми пострадянських країн.

4. Перспективи розвитку глобальних міст.

Література для вивчення теми

Основна

1. Глобальна економіка : курс лекцій / Т.В. Андросова, О.В. Кот, В.О. Козуб. – Електрон. дані. – Х.: ХДУХТ, 2017. – 233 с.

2. Глобальна економіка : навч. посіб. / за редакцією проф. С. І. Архієреєва. – Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2018. – 192 с. – укр. та англ. мовами.

3. Савчук В.С. Трансформаційна економіка: навч. посіб. / За ред. В.С. Савчук, Ю.К. Зайцева. — К.: КНЕУ, 2006. – 612 с.

4. Глобальна економіка: навчальний посібник / О.В. Кот, О.А. Круглова, Л.Л. Носач та ін. – Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2019. – 141 с.

1. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку : [монографія] / [П. Куцик, О. Ковтун, Г. Башнянин]. – Львів : ЛКА, 2015. – 594 с.

2. Герасимчук В.Г. Лідерство у світовій економіці: від «G72 до «E7». URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/10644/1/14.pdf>

3. World Economic Situation and Prospects 2018. URL: [//www.un.org/en/development/desa/policy/wesp/wesp_archive/2018wesp_full_en.pdf](http://www.un.org/en/development/desa/policy/wesp/wesp_archive/2018wesp_full_en.pdf)

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

за темою № 8:

«Технологічний ресурс глобального економічного розвитку» (1 год)

Мета: дослідити етапи становлення техноглобалізму та розглянути основні форми його прояву.

Завдання:

- виявити ключові тенденції глобального технологічного розвитку;
- проаналізувати проблеми та суперечності техноглобалізму;
- дослідити потенційні механізми нівелювання технологічних асиметрій глобального розвитку.

Компетенції: здатність до аналізу і синтезу інформації, навички володіння інформацією (уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних інформаційних джерел), здатність застосовувати знання на практиці, здатність до аналізу основних проблем та суперечностей техноглобалізму, вміння ідентифікувати основні напрями міжнародного трансферу наукових знань та технологій

Анотація теми

Технолого-економічна парадигма глобальної економіки та її характеристика. Технологічні революції в глобальній економіці. Сучасний технологічний розвиток країн світу. Головні виконавці / замовники та джерела фінансування НДДКР у країнах світу. Моделі технологічного розвитку глобальної економіки.

Фактори глобальної конкурентоспроможності та технологічного лідерства національних економік. Класифікація товарів та послуг за міжнародною (рівень технологічної інтенсивності) та національною (технологічні уклади) методиками.

Контрольні питання

1. У чому полягає техніко-економічна парадигма глобальної економіки?
2. Визначте специфічні особливості технологічні революції в глобальній економіці.
3. Що представляють собою модель технологічного розвитку глобальної економіки?
4. Аактори глобальної конкурентоспроможності та технологічного лідерства національних економік.
5. Специфіка класифікації товарів та послуг за міжнародною (рівень технологічної інтенсивності) та національною (технологічні уклади) методиками.

Питання для обговорення

1. Взаємодія технічної та економічної сфер у межах техніко-економічної парадигми.
2. Яким чином країни-лідери глобальної економіки забезпечують собі передумови для майбутнього зростання в рамках техніко-економічної парадигми?
3. Проблема усвідомлення об'єктивного характеру теорії техніко-економічної парадигми в Україні.
4. Які можливості дає реалізація ефективної моделі технологічного розвитку.

Евристичні завдання

Дайте відповідь «вірно» чи «не вірно»

1. Сьогодні економічне зростання розвинених країн на 70-80% забезпечується за рахунок впровадження інновацій, серед яких важливе місце посідає розроблення та впровадження нових технологій.
2. Крім внутрішнього фінансування, інвестиції в НДДКР надходять з-за кордону переважно за рахунок підприємств, університетів, урядів та інших організацій, розташованих поза межами країни.
3. США, Скандинавські країни, країни Західної Європи та найбільш передові регіони Азії мають показники інтенсивності НДДКР нижче ніж 1,5%. Це підтверджує глобальний розподіл багатства.
4. Обсяги НДДКР в економічно розвинених країнах світу коливаються у межах до 3% від ВВП. Частка витрат приватного бізнесу, ТНК сягає 70% і вище від загальних національних витрат на НДДКР.

Тематика рефератів

1. Головні чинники нових техніко-економічних парадигм.
2. НТР як процес діалектичного поєднання наукової і технічної революції.
3. Футурологічні проекти розвитку глобальної економіки.
4. Еволюція математичної моделі Джея Форрестера «Світ-1».
5. Основні дослідницькі проекти Римського клубу.

Література для вивчення теми

Основна

1. Глобальна економіка : курс лекцій / Т.В. Андросова, О.В. Кот, В.О. Козуб. – Електрон. дані. – Х.: ХДУХТ, 2017. – 233 с.

2. Глобальна економіка: навчальний посібник / Т.В. Шталь, Ю.Б. Доброскок, О.О. Тищенко, Н.В. Проскурніна, Ю.О. Світлична – Харків: Видавництво «Форт», 2016. – 358 с.

Глобальна економіка: навчальний посібник / О.В. Кот, О.А. Круглова, Л.Л. Носач та ін. – Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2019. – 141 с.

Додаткова

1. Кинг А. Первая глобальная революция. Доклад Римского клуба / А. Кинг, Б. Шнайдер. – М., 1991.

2. Технологічний імператив стратегії соціально-економічного розвитку України: монографія / [Федулова Л.І., Бажал Ю.М., Осецький В.Л. та ін.]. – К., 2011. – 656 с.

3. Основні тренди глобального розвитку: ризики та нові можливості для України. Аналітична записка URL: www.niss.gov.ua/articles/722.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

за темою № 9:

«Людський ресурс глобальної економіки»

(2 год)

Мета: проаналізувати людський вимір постіндустріалізму.

Завдання:

- дослідити кількісну та якісну характеристику глобального людського ресурсу;
- виявити складові елементи інтелектуального капіталу;
- визначити та охарактеризувати роль креативного сектору в глобальному підприємстві;

Компетенції: здатність до аналізу і синтезу інформації, навички володіння інформацією (уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних інформаційних джерел), здатність застосовувати знання на практиці, вміння визначати економічну природу інноваційної праці, здатність до виокремлення креативної складової глобального бізнесу.

Анотація теми

Якість життя населення як критерій сталого розвитку глобальної економіки. Міжнародна оцінка якості життя та людського ресурсу: Індекс розвитку людського потенціалу та Індекс якості життя. Соціальна структура та зайнятість населення у світі. Нові форми самозайнятості населення (фрілансери).

Міжнародна міграція робочої сили. Сутність та класифікація міжнародних міграційних процесів за основними ознаками. Сучасні центри найбільшого прибування робочої сили. Оплата праці робочої сили.

Контрольні питання

1. Зміст якості життя населення як критерій сталого розвитку глобальної економіки.
2. Особливості міжнародного оцінювання якості життя та людського ресурсу.
3. Нові форми самозайнятості населення в глобальній економіці.
4. Особливості та зміст міжнародної міграції та оплати праці робочої сили.

Питання для обговорення

1. Яким має бути економічне зростання щоб загальмувати виснаження екосистем та деградацію довкілля?
2. Важливість взаємозв'язку економічного зростання з проблемою сталого економічного розвитку.

3. За допомогою чого відбувається збільшення обсягів виробництва економічних благ у країнах.
4. У чому полягає критика Індексу людського розвитку?
5. Які існують переваги та недоліки електронної самозайнятості?

Евристичні завдання

Дайте відповідь «вірно» чи «не вірно»

1. Для порівняння рівня життя в різних країнах відповідно Міжнародного індексу щастя використовують значення ВВП на душу населення.
2. Крім показників якості життя країн у глобальній економіці є поширеними низка рейтингових досліджень міст за аналогічним показником.
3. Відповідно до власних корпоративних філософій у японських компаніях, працівники і керуючої, і керованої системи управління однаковою мірою є членами фірми, і взаємовідносини між ними будуються як між членами родини.

Тематика рефератів

1. Темпи економічного зростання як критерій сталого економічного розвитку.
2. Економічне зростання - «головна причина екологічної деградації».
3. Поняття «якості життя» та його суб'єктивна самооцінка.
4. Види електронної самозайнятості: їхній зміст та оцінка.
5. Спільне та відмінне в американській, європейській та японській моделях мотивації та оплати праці.

Література для вивчення теми

Основна

1. Глобальна економіка: курс лекцій / Т.В. Андросова, О.В. Кот, В.О. Козуб. – Електрон. дані. – Х.: ХДУХТ, 2017. – 233 с.
2. Кальченко Т.В. Глобальна економіка: методологія системних досліджень: навч. посіб. / Т.В. Кальченко. – К.: КНЕУ, 2009. – 364 с.
3. Глобальна економіка: навчальний посібник /Т.В. Шталь, Ю.Б. Доброскок, О.О. Тищенко та ін. – Харків: Видавництво «Форт», 2016. – 358 с.

Додаткова

1. Тарасова Н.П., Кручинина Е.Б. Индексы и индикаторы устойчивого развития. URL: www.cawater-info.net/ecoindicators/pdf/tarasova_Kruchina.pdf.
2. Моніторинг якості життя населення та економічна безпека в контексті сталого розвитку. URL: [//5ka.at.ua/load/ekonomichnateorija/referat/20-1-0-25527](http://5ka.at.ua/load/ekonomichnateorija/referat/20-1-0-25527).

3. Лизанець А.Г., Нестерова С.В. Розвиток віртуального ринку праці в умовах інформаційного суспільства. *Економіка і суспільство*: Вип.12. 2017. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/12_ukr/81.pdf

6. Офіційний сайт інтернет-біржі «FreelanceSwitch Jobs». URL: <http://www.jobs.freelanceswitch.com>.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

за темою № 10:

«Глобальний контекст розвитку української економіки» (2 год)

Мета: дослідити економічну природу та виявити сутність сучасних глобальних трансформацій.

Завдання:

- визначити передумови інтеграції України в сучасну світогосподарську систему
- з'ясувати головні вектори геополітичної спрямованості зовнішньоекономічних зв'язків України;
- дослідити та охарактеризувати основні напрями євроінтеграційної політики України;
- оцінити наслідки глобальної економічної кризи для України.

Компетенції: здатність до аналізу і синтезу інформації, навички оволодіння інформацією, вміння визначати причинно-наслідкові зв'язки в питаннях впливу глобалізації на розвиток вітчизняної економіки.

Анотація теми

Стратегія інтеграції України у міжнародний економічний простір. Передумови інтеграції України у сучасну світогосподарську систему: політико-правові, економічні, соціально-культурні, інфраструктурні. Внутрішньо- і зовнішньоекономічні чинники, що визначають шляхи інтеграції України.

Головні вектори геополітичної спрямованості зовнішньоекономічних зв'язків України. Формування інтеграційних пріоритетів національної економіки. Поле регіональних інтересів України. Інтеграційний вибір України.

Пріоритети та основні напрями євроінтеграційної політики України. Етапи інтеграції України до ЄС. Напрями інтеграції України до Європейського Союзу. Європейська політика сусідства. Угода про Асоціацію з ЄС. Вплив проявів глобальної економіки на економічну позицію України: наслідки глобальної економічної кризи.

Методологічні засади геоекономічного аналізу і прогнозування, необхідні для формування стратегії розвитку України. Стратегічні цілі та стратегічні пріоритети України. Конкурентні переваги України. Механізм розбудови інноваційного потенціалу економіки України на макрорівні.

Контрольні питання

1. Головні вектори геополітичної спрямованості зовнішньоекономічних зв'язків України.
2. Який існує вплив проявів глобальної економіки на економічну позицію України?

3. Наслідки глобальної економічної кризи для української економіки.

Питання для обговорення

1. Який вплив має Україна як суверенна держава на МПП й інтеграційні процеси?
2. Які кроки України як суверенної держави можна вважати першими на світовій арені?
3. Які існують принципово важливі проблем переходу України до економіки відкритого типу?
4. У чому полягають засади геоекономічного аналізу і прогнозування, необхідні для формування стратегії розвитку України?

Евристичні завдання

Дайте відповідь «вірно» чи «не вірно»

1. АТР – один із найбагатших і найбільш передових регіонів у галузі розроблення новітніх технологій та їх впровадження у життя, який сьогодні генерує майже половину всіх світових інвестицій.
2. З метою входження у світовий економічний простір Україна має впровадити у практику принципи протекціонізму й неухильно проводити приватизацію й формувати ефективну, віддану справі, скорочену до ефективного максимуму державну адміністрацію.
3. Головною проблемою прояву світової фінансової кризи в Україні стало те, що гроші надавалися споживачам на тривалий строк – 5-7 років для авто й 20-30 років для нерухомості, а закордонні кредити вітчизняні фін установи залучали в іноземних банках на незначний строк – 3-5 років.
5. Україна за 1991-2013рр. перебування в орбіті «економічної інтеграції з РФ та її сателітами» має суперечливі результати. Майже 50% машино-технічної продукції постачалося на ці ринки, що зберігало зайнятість. Проте низькі стандарти та відсутність реальної конкуренції на цьому ринку зберегли низькі технологічні уклади з низькою продуктивністю.

Тематика рефератів

1. Логіка розвитку України на найближче десятиліття.
2. Концепція національного інтересу країни.
3. Пріоритетні завдання регіоналізації економіки України.
4. Зміна співвідношення сил та зовнішньої політики країн світу.
5. Пріоритети глобального економічного розвитку України.

Література для вивчення теми

Основна

1. Глобальна економіка : курс лекцій / Т.В. Андросова, О.В. Кот, В.О. Козуб. – Електрон. дані. – Х.: ХДУХТ, 2017. – 233 с.
2. Глобальні тенденції і перспективи: світова економіка та Україна. / За ред. В. Юрчишина. – Київ: Заповіт, 2018. – 202 с.
[URL://razumkov.org.ua/uploads/article/2018_global_trends.pdf](http://razumkov.org.ua/uploads/article/2018_global_trends.pdf).
3. УКРАЇНА 2030: Доктрина збалансованого розвитку. Видання друге. — Львів: Кальварія, 2017. — 164 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://econom.chnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2018/03/E-Book-Doctrine-2030.pdf>
4. Глобальна економіка: навчальний посібник /Т.В. Шталь, Ю.Б. Доброскок, О.О. Тищенко та ін. – Харків: Видавництво «Форт», 2016. – 358 с.

Додаткова

1. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку : [монографія] / [П. Куцик, О. Ковтун, Г. Башнянин]. – Львів : ЛКА, 2015. – 594 с.
2. Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: національна доповідь / за ред. акад. НАН України Е.М. Лібанової, акад. НААН України М.А. Хвесика. – К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2014. – 776 с. URL: http://www.nbu.gov.ua/sites/default/files/nas_dop_2015.pdf.
3. Глобальна економіка: підручник / за заг. ред.. Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник. – К.: КНЕУ, 2015. 588с.
4. Українська міграція в умовах глобальних і національних викликів XXI століття: наукове видання / наук. ред. У.Я. Садова. Львів, 2019. 110 с.
5. Макуха С. М. Україна в міжнародних економічних відносинах в умовах глобалізації : монографія. – Харків : Легас, 2018. – 352 с.
6. Механізми та функціонально-структурні інструменти забезпечення конкурентоспроможності національної економіки в умовах сучасних загроз економічної безпеки : монографія / за ред. Васильціва Т. Г., Лупака Р. Л. – Львів : ННВК "АТБ", 2019. 552 с.

ПРИКЛАДИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ ІСПИТУ

1. В науковому описі економічних процесів глобалізації найчастіше використовується теорія:

- а) інституціоналізм;
- б) маржиналізм;
- в) марксизм;
- г) неоліберальна ідеологія.

2. Соціальна умова появи глобалізації – це:

- а) колонія;
- б) метрополія;
- в) місто;
- г) правильної відповіді нема.

3. Один з негативних соціальних наслідків глобалізації – порубіжний стан індивіда або групи стосовно до соціуму або соціальних структур – називається:

- а) маргінальність;
- б) маржиналізм;
- в) оригінальність;
- г) ідентифікація.

4. Період колонізації та «холодної війни» відповідає такому етапу глобалізації:

- а) органічна форма глобалізації;
- б) повільно прогресуюча глобалізація;
- в) біструктурна глобалізація;
- г) в'ялоплинна глобалізація.

5. Сучасний етап глобалізації називається:

- а) в'ялоплинна глобалізація;
- б) повільно прогресуюча глобалізація;
- в) біструктурна глобалізація;
- г) органічна форма глобалізації.

6. На якому рівні проявляється глобалізація:

- а) на світовому;
- б) на галузевому;
- в) на рівні фірми;
- г) на усіх зазначених рівнях.

7. Яка з поданих тез описує позицію гіперглобалістів:

а) панування єдиного світового ринку із поступовим і невідворотним відмиранням національних держав;

б) відбувається лише зростання економічної інтернаціоналізації, без жодних якісних змін, глобалізація – це міф;

в) глобалізація – це потужна трансформаційна сила, що формує світовий порядок;

г) вірної відповіді нема.

9. На погляд трансформаціоналістів економічна роль національного уряду:

а) зменшується і розмивається;

б) збільшується та поширюється;

в) буду реорганізована і переструктурізована;

г) вірної відповіді нема.

10. Економісти – скептики глобалізації, вважають, що відбувається:

а) формування якісно нового світового порядку зі збереженням національних держав;

б) лише посилення економічної інтернаціоналізації без жодних якісних змін;

в) поступове відмирання національних держав в глобальній економіці;

г) вірної відповіді нема.

Навчальне видання

ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Методичні вказівки до семінарсько-практичних занять

Укладачі:

УШАКОВА Наталія Григорівна

ПОМІНОВА Ірина Іванівна

Відповідальна за випуск зав. кафедри
міжнародної економіки та економічної теорії, проф. Н. Г. Ушакова

Видано в авторській редакції

План 2020 р., поз. 119

Підп. до друку 10.09.2020. Формат 60×84 1/16. Папір офсет. Друк офс.
Ум. друк. арк. 2,25 Тираж 30 прим.

Видавництво МОНОГРАФ

ФОП Іванченко І.С.

пр. Тракторобудівників, 89-а/62, м. Харків, 61135.

Тел. +38-057-756-09-25, +38-050-40-243-50.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників та розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 4388 від 15.08.2012 р.

www.monograf.com.ua